

10e JAARGANG

NUMMER 9

OKTOBER 1974

DAAD
EN
GEDACHTE

**orgaan gewijd aan de problemen
van de zelfstandige arbeidersstrijd**

++++
+ Bij elke bijzondere handeling +
+ gaat het denken aan het doen +
+ vooraf. Bij het handelen van +
+ klassen of massa's blijkt de +
+ betekenis van het handelen +
+ pas achteraf. Hier gaat de +
+ daad vooraf aan het begrip. +
++++

DAAD EN GEDACHTE

Orgaan gewijd aan de problemen
de zelfstandige arbeidersstrijd

GEEN VASTE ABONNEMENTSPRIJS

De uitgave zal worden bekostigd uit VRIJWILLIGE bijdragen

Red. en adm.: Corn. Outshoornstraat 1', Amsterdam - W

Postgiro 307695

D E S T R I J D V A N D E A R B E I D E R S
E N H E T W E R K V A N G R O E P E N

Is het juist om te beweren, zoals onlangs het blad "Spartacus" gedaan heeft 1), dat de arbeidersklasse na het einde van de tweede wereldoorlog lang "passief" is gebleven, dat er in haar activiteiten geruime tijd "een depressie" viel te constateren, dat zij een "periode van berusting" doormaakte, die pas sedert ongeveer 1960 plaats maakte voor een periode van nieuwe strijd? De vraag menen wij, kan onmogelijk beantwoord worden, wanneer men er niet een tweede aan verbindt: de vraag namelijk, wat of er wel precies met uitdrukkingen als "passief", "depressie" of "berusting" wordt bedoeld en wat voor maatstaven er door degene die ze hanteert wel worden aangelegd.

Wat nu dat laatste betreft zijn er twee mogelijkheden. De ene mogelijkheid is deze, dat men met het woord passief het tegenovergestelde van actief uit wil drukken, met berusting het tegenovergestelde van verzet en met een begrip als depressie, verschijnselen, die het tegendeel vormen van wat met opleving kan worden aangeduid, in die zin, dat de passiviteit aan de activiteit gemeten wordt, de mate van berusting aan de mate van het verzet op een soortgelijke wijze als de armoede aan de rijkdom wordt gemeten en omgekeerd. De tweede mogelijkheid is, dat er een totaal andere maatstaf aangelegd wordt, een maatstaf, die niet in de strijd zélf te vinden is, maar die ontleend wordt aan de opvattingen van de beoordelaar, aan zijn prognose, anders gezegd: aan zijn verwachtingen.

De eerste methode houden wij voor juist, de tweede niet. Maar juist de tweede methode is het die door "Spartacus" wordt toegepast en het blad maakt daar ook geen geheim van. "De feiten", zo leest men daar, "beantwoordden niet aan de verwachtingen."

Nu kan men er natuurlijk niemand een verwijt van maken, dat zijn verwachtingen niet uitkomen, al rijst natuurlijk in zo'n geval wel terstond de voor de hand liggende vraag, waarop dergelijke verwachtingen gebaseerd waren.

1) "Spartacus", nr. 9, september-oktober '74, blz. 11 en volgende.

Iets anders echter wordt het, wanneer iemand die in zijn verwachtingen bedrogen is, dat wil zeggen: geheel verkeerde verwachtingen heeft gekoesterd, op grond daarvan de arbeiders passief of berustend noemt. Het erge daarvan is niet, dat dergelijke kwalificaties een "belediging" aan het adres van de arbeiders zouden zijn. Daar is geen sprake van. Arbeiders zijn niet zo gauw te beledigen en bovendien: het zal hun een zorg zijn of ze door bepaalde groepen, of welke groep dan ook, passief dan wel actief worden genoemd.

De werkelijke reden dat het totaal verkeerd is om langs een dergelijke weg tot een oordeel over de strijd van de arbeiders te geraken is deze, dat men op die wijze tot een oordeel zonder enige inhoud komt, tot een oordeel dat niets zegt, een oordeel waarmee niemand iets kan aanvangen, een oordeel, dat op geen enkele wijze bijdraagt tot enig inzicht in wat werkelijk is geschied. Wie de arbeiders "passief" noemt, omdat zij zijn verwachtingen teleurstelden, zegt op zijn hoogst iets over zijn verwachtingen, maar niets over de arbeiders en hun strijd.

Nog veel en veel erger is het, dat degene, die de arbeidersstrijd op dergelijke wijze beoordeelt aan de hand van maatstaven, die niet in de strijd zelf te vinden zijn, zich daarmee onvermijdelijk buiten die strijd plaatst, hem niet van binnen uit, maar van buiten af beoordeelt. Wie zó handelt vraagt zich niet af wát de arbeiders doen, maar: hoeveel of ze wel doen en of ze wel zoveel doen als ze volgens hem, of volgens zijn wens, hoop of verwachting hadden moeten doen of kunnen doen. De vraag naar het "wat" treedt op de achtergrond en daarmee tegelijk ook iedere analyse. Waardoor zij vervangen wordt is een alsdan in woorden als "passief" of "berustend" verborgen m o r e l e waardering, die niets meer te maken heeft met een historische schildering. Dat zij daarmee dan tevens onmiddellijk afwijkt van de historische analyse van anderen, die vanuit een totaal verschillende positie een geheel afwijkende methode wensen toe te passen, spreekt vanzelf.

Niets is er bijna, wat de enorme verschillen tussen "Spartacus" en ons zo scherp aan het licht brengt als de in het bewuste nummer van dat blad weergegeven kijk op de achter ons liggende periode, die notabene onderdeel vormt van een betoog, dat deze verschillen, welbeschouwd, toch eigenlijk maar bijzonder klein en niet van principiële aard zijn. Maar juist het tegendeel daarvan is waar en het zal, hopen wij, de lezer gemakkelijk vallen dat te beamen aan de hand van onze uiteenzettingen.

Een passage, waarbij de verschillen tussen "Spartacus" en ons wel bijzonder duidelijk in het oog springen, is die welke men aantreft op blz. 13 en waarin sprake is van een samen met de vrije socialisten ondernomen poging om een kernorganisatie in de bedrijven tot stand te brengen.

Het is ons nu te doen om de zin die er op volgt en die aldus luidt: "Tegen de werkelijkheid van een passieve arbeidersklasse bleek het, achteraf gezien vanzelfsprekend, onbegonnen werk"! En wat, zo vragen wij, indien de arbeidersklasse nu eens - om dan maar even met de taal van "Spartacus" te spreken - niet passief zou zijn geweest? Het mislukken van de bedoelde poging wordt hier door "Spartacus" aan de, wat zij dan noemt, "passiviteit" van de arbeidersklasse geweten. Er is geen sprake van, dat de poging als zodanig wordt afgewezen en tot mislukking gedoemd verklaard wordt, omdat zij op een manipulering van de arbeiders van buiten af, op een kunstmatige manoeuvre berust en daarom óók, ja nog véél eerder naar onze mening, tot mislukking gedoemd zou zijn geweest tijdens een periode van zogenaamde "activiteit". Wie over de bewuste zin nadenkt, die zal beseffen, dat er onder "zelfstandige strijd van de arbeiders" blijkbaar door "Spartacus" iets án-

ders bedoeld wordt dan door ons; die zal beseffen, dat het tot "Spartacus" nog niet doorgedrongen is hoe zeer dát soort pogingen een aantasting van de zelfstandigheid van de arbeidersstrijd betekenen en die zal derhalve ook begrijpen hoe bitter weinig het zegt, indien "Spartacus" beweert nét als de groep "Daad en Gedachte" de opvatting te huldigen, dat het voeren van strijd en het organiseren daarvan een zaak van de strijdende arbeiders zélf is. Hebben wij te veel beweerd, toen wij zopas betoogden, dat "morele" inzichten over "passief" en "actief" - zuiver subjectieve inzichten als men dat liever heeft - het inzicht in het wát en waarom vertroebelen?

Maar laat ons terugkeren tot de strijd van de arbeiders in de eerste 20 jaar na de tweede wereldoorlog en in de periode daarna. Indien men wat er gebeurde niet aan verwachtingen wil meten (die de een wel, de ander niet had, zonder dat met dat feit nog iets is uitgedrukt) wélke maatstaf dient men dan wél aan te leggen? Wij hebben het in de aanvang al min of meer gezegd: men moet de diverse periodes niet aan zijn verwachtingen meten, maar aan elkaar, met andere woorden men moet ze met elkander vergelijken aan de hand van een aantal objectieve criteria. Als zodanig noemen wij: het aantal conflicten, de vraag of ze een autonoom karakter droegen dan wel door de vakbeweging werden beheerst, of de arbeiders al dan niet (en zelfstandig of niet) overgingen tot bedrijfsbezetting, of zij er naar streefden aan hun strijd kracht bij te zetten door naar uitbreiding daarvan te streven (en op welke wijze), wat voor nieuwe strijdmethoden zij tot ontwikkeling brachten en dat soort zaken meer.

Wanneer wij nu allereerst letten op het aantal "wilde" acties, dan kunnen wij constateren, dat er weliswaar - en uiteraard - schommelingen zijn, maar dat die aantallen in geen enkel opzicht de conclusie wettigen, dat er sprake zou zijn van enig markant verschil tussen de drieëntwintig jaren vóór 1968 en de twaalf jaar daarna. Dat geldt niet slechts voor Nederland, het geldt in niet mindere mate voor de belangrijkste industrielanden, die men natuurlijk in de analyse moet betrekken. Het geldt zeer zeker, wanneer men het oog richt op de kapitalistische wereld in haar totaliteit.

Waarvan na de tweede wereldoorlog sprake is, dat is een malaise van de officiële arbeidersbeweging, dat wil zeggen van die beweging, die haar, als "socialisme" aangeduide politieke idealen wil verwezenlijken en die in het slop verkeert, omdat haar idealen, haar opvatting ook, dat zij de voorhoede van de arbeiders is en vóór de arbeiders de kastanjes uit het vuur moet halen (of niet moet halen, omdat de kastanjes zagezegd al genuttigd zouden zijn en het ideaal al zou zijn bereikt!) hopeloos in tegenstelling raakt tot de beweging der arbeiders zelf. Die beweging der arbeiders echter, al ontwikkelt zij zich vanzelfsprekend met vallen en opstaan, verkeert sedert de tweede wereldoorlog onmiskenbaar in opmars. In een ontwikkeling in elk geval, waarin zeker het jaar 1968 géén fasescheiding of bijzondere mijlpaal betekent.

In 1945 waren er 118 "wilde" stakingen. In '46: 270; in '47: 272; in '48: 183 en in '49: 116. Alleen al in Nederland dan. Het is niet onze bedoeling elk van onze beweringen met cijfers te illustreren. We willen de lezer niet vermoeien met statistieken. Dat we deze cijfers brengen heeft deze reden, dat het juist de jaren zijn, waarin "de poging tot kernen-organisatie" werd ondernomen. Alleen de aantallen "wilde" stakingen weerspreken reeds de suggestie, dat er sprake zou zijn van enige vorm van "depressie". Vergelijking met de jaren ná 1968 laat van die suggestie nog minder over dan men mogelijk al zou vermoeden.

Let men op de overige door ons genoemde criteria dan krijgt men een beeld, dat nog veel verder is verwijderd dan dat, hetwelk door "Spartacus" werd opgehangen. Het blijkt namelijk, dat de jaren waarin er sprake is van het grootste aantal conflicten, niet dezelfde jaren zijn waarin de zelfstandigheid van de strijd het meest op de voorgrond treedt (het "wilde" karakter dier conflicten ten spijt), dat er in wéér andere jaren vooral van nieuwe tactieken of strijdmethoden sprake is en dat de bedrijfsbezettingen - die zich óók al vér voor 1968 voordoen (ook in Nederland) - weer geheel anders liggen gespreid. De conclusie die zich opdringt is: dat begrippen als dieptepunt of hoogtepunt, passiviteit of activiteit, in het geheel niet te hanteren zijn. Daar komt dan nog bij, dat ook iemand, die de door ons genoemde criteria hanteert al aanstonds op nieuwe moeilijkheden stuit.

Indien hij bijvoorbeeld bij zijn historisch onderzoek in eerste instantie een indeling zou maken in zuiver "wilde" en zuivere vakbondsstakingen, dan zou hij al spoedig voor het probleem staan, dat bijvoorbeeld een staking als die van de Britse mijnwerkers in januari 1972 door de bonden werd geproclameerd en formeel ook door de bonden werd geleid, maar dat daarin de arbeiders zóveel eigen initiatief ontplooiden, dat de strijd - van het gezichtspunt der nieuwe tactieken uit bekeken - van minstens zo grote, zo niet groter betekenis kan worden geacht dan de bedrijfsbezettingen door 9 miljoen Franse stakers in 1968, die spontaan van onder op begonnen, maar door de vakbeweging mooi om zeep konden worden geholpen. De formele vormen derhalve zeggen op zichzelf maar weinig; de diverse facetten die tegenwoordig aan elk sociaal conflict te onderscheiden zijn lopen dwars door elkaar heen, wat ook hieruit blijkt, dat bij sommige officiële stakingen (we denken o.a. aan de Franse mijnwerkersstaking van maart 1963) een grotere tegenstelling tussen de arbeiders en de vakbeweging aan de dag is getreden dan bij sommige "wilde" (zoals die bij de fa. Zaadhof in Winschoten in de herfst van '72).

Waartegen we nog veel meer bezwaar hebben dan tegen de zo uiterst subjectieve en derhalve onbruikbare begrippen "passief" en "actief", is de term "berusting". We beschouwen het woord als een bijna zekere aanduiding, dat degene die er zich van bedient over de positie van de arbeidersklasse en over haar strijd totaal ánders denkt dan wij en vooral ook die strijd op geheel andere wijze benadert.

"Berusting" in wát? Wordt er mee bedoeld, dat een "niet strijdende" arbeidersklasse berust in het kapitalisme? Indien deze vraag bevestigend zou worden beantwoord, hebben wij twee opmerkingen. De eerste is, dat wij - zie hierboven - de opvatting omtrent een, op een gegeven moment, niet strijdende arbeidersklasse - gelet ook op wat zich, zonder dat dit op spectaculaire wijze naar buiten komt, in de bedrijven afspeelt - voor onjuist houden. De tweede opmerking is, dat wij het volstrekt verkeerd achten om te menen, dat arbeiders strijden, ómdat ze niet in het kapitalisme zouden berusten. Arbeiders strijden om totaal andere redenen en over het kapitalisme breken ze zich het hoofd niet. Over het kapitalisme breken zich de diverse groepen het hoofd en die groepen zijn het, die in het kapitalisme niet berusten.

De Britse dokwerkers en mijnwerkers, die in 1945, 1946 en 1947 massale "wilde" stakingsacties begonnen en zich daarbij geconfronteerd zagen met de troepen die door de z.g. Labour-regering op hen werden afgestuurd, streden geenszins omdat zij niet in het kapitalisme berustten en toen zij in 1972 (ná 1968 dus!) opnieuw grootscheepse acties ondernamen, deden zij dat al evenmin omdat zij niet meer in het kapitalisme zouden hebben berust. In de jaren '45, '46 en '47 dachten trouwens veel Britse dokwerkers en mijnwer-

kers, dat de Labour-regering van Attlee al bezig was het kapitalisme af te schaffen. Zij wierpen zich desondanks in de strijd, die onmiddellijk een strijd tegen de Labour-regering werd, omdat het voor hen om héél andere dingen ging dan om de vraag of zij in het kapitalisme zouden of wilden berusten, ja of nee. Wat toen gold, gold later en zal overal gelden. De arbeiders strijden niet omdat zij het kapitalisme willen afschaffen, het kapitalisme zal worden afgeschaft door de strijd van de arbeiders en nergens anders door.

Berusting in 't kapitalisme of niet is een criterium, dat totaal niet op de strijd van de arbeiders kan worden toegepast. Het stamt uit de denkwereld van groepen en als die groepen het in verband met de arbeidersstrijd hanteren dan projecteren zij hun denkwereld en hun opvattingen op de arbeidersklasse inplaats van uit de werkelijkheid van de arbeidersstrijd hun inzichten te distilleren.

Als men ons vraagt waaróm die groepen dat doen, dan luidt ons antwoord, dat zij zich als groep met de arbeidersklasse identificeren, dat zij als gevolg daarvan het denken van de arbeiders en het groepsdenken in elkaars verlengde zien en dat zij het ontwikkelingsproces van de arbeidersstrijd aldus beschouwen, dat in en door de strijd de opvattingen van de arbeiders zich aan de groepsopvattingen zullen conformeren.

Die opvatting is niet de onze. Wij houden het voor een opvatting, die dezelfde trekken vertoont als die van de oude arbeidersbeweging, ook al moge dan het "socialistisch ideaal" van dergelijke groepen van het "socialistisch ideaal" (lees: staatskapitalistisch "ideaal") der oude "arbeidersbeweging" nog zo zeer verschillen.

Het is in onze ogen in elk geval een idealistische opvatting en naarmate die opvatting - bewust of onbewust - sterker leeft, des te eerder staan de bewuste groepen voor een ondergang, die afgezien daarvan tóch het uiteindelijk lot der groepen zal wezen.

Als de geschiedenis van de klassenstrijd - niet bekeken vanuit het gezichtspunt "passief" of "actief", maar gelet op de wezenlijke inhoud - iets geleerd heeft, dan wel dit, dat de oude arbeidersbeweging van het verleden zal wijken voor de beweging van de arbeiders. Het tijdperk waarin wij leven wordt daardoor gekenmerkt, dat de oude arbeidersbeweging de arbeiders niets meer te bieden heeft, de beweging der arbeiders echter alleen nog maar als tendens bestaat; er nog niet is. Dát tijdperk is het tijdperk van de groepen. Zij bestaan in 't vacuum, het luchtledige, tussen oude en nieuwe arbeidersbeweging, met welke laatste term - wij herhalen het voor de duidelijkheid - wij de beweging der arbeiders zélf bedoelen.

De nieuwe arbeidersbeweging zal bepaald niet een beweging van de groepen zijn, maar een beweging, die de groepen stuk voor stuk zal doen verdwijnen. Hoe méér een groep zélf gelooft dat zij de nieuwe arbeidersbeweging vertegenwoordigt, dat zij, de groep, bezig is de geesten te revolutioneren, des te eerder komt haar einde.

Schijnbaar (gezien vanuit het idealistische groepsstandpunt) wordt het groepsbestaan bedreigd door wat zij, de groep, de "passiviteit" van de klasse noemt ("Spartacus" spreekt van organisatorische teruggang als gevolg daarvan; van teleurstelling bij leden, enz.). In werkelijkheid is die zogenaamde "passiviteit" alléén maar iets, dat zich aan de groep, als gevolg van haar denkwereld, als zodanig vóórdoet. Het betreft hier de "vertaling" in het idealistische groepsbewustzijn van iets, dat in het groepsbewustzijn als objectieve werkelijkheid wordt ervaren, maar dat niets anders dan een

subjectieve relatie is: de kloof tussen de klassenstrijd zoals de arbeiders hem voeren en zoals de groep hem interpreteert.

Iets van die kloof, van die discrepantie, blijkt in "Spartacus" op die plaats, waar wordt gesproken van de verwachting (direct na de oorlog) van "een grote ontwikkeling" van "de revolutionaire groei van de zelfstandige arbeidersbeweging". De zin is wat onduidelijk. Wordt er bedoeld dat men verwachtte, dat de zelfstandige arbeidersbeweging (die er nog niet eens was!) zich stormachtig zou ontwikkelen? Of wordt er bedoeld, dat zij zich in revolutionaire richting zou ontwikkelen? Het doet er niet zoveel toe, want zowel het een als het ander illustreert ons betoog, dat overigens vooral is opgezet om er de nadruk op te leggen, dat de zelfstandige beweging der arbeiders in géén geval "de revolutie" in haar vaandel zal schrijven.

Niet om revolutie te maken strijden de arbeiders, maar de strijd van de arbeiders zal een revolutie tot gevolg hebben. En aan het adres van hen, die de mislukking van pogingen als bijvoorbeeld die tot kernen-vorming aan de zogenaamde "passiviteit" wijten, kunnen wij nog opmerken, dat dergelijke pogingen nog veel en veel sneller schipbreuk leiden op een moment dat de arbeiders in strijd gewikkeld zijn, dat wil zeggen: in hún terminologie "actief" zijn. Hoe minder arbeiders zelfstandig optreden, des te zekerder is het groepsbestaan gewaarborgd; hoe zelfstandiger zij zich gedragen, des te minder is er voor de groepen plaats. Hoe kunstmatiger groepen in het dagelijks leven van arbeiders willen ingrijpen - en wat is zo'n poging tot kernen-vorming door een of meer groepen anders? - des te sneller zal men de groepen of organisaties zien exploderen.

Uit hetgeen wij hierboven hebben opgemerkt over het bestaan van een oude arbeidersbeweging in het verleden, die door de beweging der arbeiders van morgen of overmorgen of van een verre toekomst zal worden afgelost, volgt regelrecht, dat de wijze waarop onze opvattingen omtrent die oude arbeidersbeweging door "Spartacus" worden weergegeven, kant noch wal raakt. De luttele woorden die er door het bewuste blad aan worden gewijd, maken van onze zienswijze een caricatuur, en wel een slechte!

Toevallig is dat allerm minst. Er is niet sprake van zomaar een misverstand, maar van een misverstand, dat onmiddellijk voortspruit uit de enorme verschillen in opvatting, die er tussen "Spartacus" en ons bestaan. De kijk op 't verleden is nu eenmaal nauw verweven met die op het heden en de verschillen die aan de dag treden bij de beoordeling van de strijd van de arbeiders in de laatste vijfentwintig jaar treden in niet mindere mate aan de dag wanneer het gaat om het beoordelen van een tijdperk dat nog veel verder terug ligt.

Wie, zoals wij, vooral de vraag, in hoeverre de arbeiders zélf handelend optreden, van doorslaggevende betekenis acht wanneer het er om gaat een bepaalde beweging te karakteriseren, die kan er niet omheen de oude arbeidersbeweging te beschouwen als iets dat wezenlijk verschilt van datgene wat zich als tendens voor onze ogen afspeelt.

De oude arbeidersbeweging is géén beweging van de arbeiders zelf en het feit, dat óók in het verleden, vooruitlopend op datgene wat later meer en meer tot een gewoon verschijnsel zou worden, de arbeiders wel eens zelf zijn opgetreden, verandert daaraan niets. Men kan haar karakteriseren door er op te wijzen, dat zij de arbeidersbelangen behartigde voor zover het belangen betrof binnen het raam van het kapitalisme, omdat zich destijds praktisch nog geen andere belangen aandienden, ook al konden zij theoretisch uit het blote feit van de klassenscheiding en de kapitalistische uitbuiting

worden geabstraheerd.

De doeleinden die zij, de oude arbeidersbeweging, zich stelde, behelsden niet de opheffing van de loonarbeid of de vestiging van de arbeidersmacht, ook al sprak zij - gedurende een bepaalde fase van haar bestaan - van de vervanging van het kapitalisme door het socialisme.

De vakbeweging is van meet af aan een instituut van de kapitalistische maatschappij zelf geweest: de verkoopcentrale van de arbeidskracht met behulp waarvan zich de kapitalistische loonwet doorzette; een voor het functioneren der kapitalistische produktiewijze onontbeerlijk instrument. Haar bureaucratisch karakter, de omstandigheid dat haar leiders noodzakelijkerwijze van een totaal andere geest en van ánder streven waren vervuld dan de massa's, het is geenszins iets, dat eerst de vakbeweging van onze tijd zou aankleven. Dat zij van stonde af aan een instituut van het kapitalisme is geweest is dan ook allerminst een opvatting, die - zoals "Spartacus" soms wel eens schijnt te menen - plotseling door ons zou zijn verkondigd in strijd met van oudsher gebruikelijke en aanvaarde zienswijzen. Nee, het is een opvatting, die al voor meer dan honderd jaar werd verkondigd door auteurs die de vakbeweging nauwlettend gade sloegen.

Naast de vakbeweging was de politieke partij de tweede organisatievorm waarin zich de oude arbeidersbeweging kristalliseerde. Deze vorm was - net als die van de vakbeweging trouwens - een natuurlijk gevolg van de omstandigheid, dat hetgeen door de partij werd nagestreefd, niet neerkwam op de omverwerping van het kapitalisme, maar op de vervolmaking en modernisering ervan. Zij opereerde geheel in het kader van dat stelsel. Niet zodra echter dienden zich voor de arbeiders belangen aan die daarin niet meer pasten, of er moesten - een ontwikkeling die nog aldoor aan de gang is - noodwendigerwijze ook andere organisatievormen tot ontwikkeling komen, die van de organisatievormen der oude arbeidersbeweging - overeenkomende met de structuren der bestaande samenleving - hemelsbreed verschilden.

Dit, niets meer, maar ook vooral niets minder, is het wat wij beweren, geheel in overeenstemming trouwens met hetgeen door vele anderen, bepaald niet de eersten de besten, wordt beweerd. In hoeverre die opvatting ook maar enige tendens zou bevatten om - zoals "Spartacus" schrijft - "het feitelijk bestaan van de gehele oude arbeidersbeweging qua arbeidersbeweging te ontkennen" laten wij graag aan het oordeel van onze lezers over.

Wat wij ontkennen is slechts: dat de oude arbeidersbeweging een beweging van de arbeiders zelf was of, gezien het feit dat zij zich binnen het kader der kapitalistische samenleving bewoog, zou hebben kunnen zijn.

Als "Spartacus" zich niet verenigen kan en kon - zoals het zegt - met onze formulering dat sociaaldemocratie en vakbeweging "niets te maken hadden met een strijd voor socialisme en arbeidersmacht" (begrippen die wij als vrijwel identiek beschouwen in zoverre als er zonder arbeidersmacht van socialisme geen sprake kan zijn), dan rijst voor ons niet slechts de vraag, waar ter wereld dan de arbeiders in de oude beweging ooit enige wezenlijke macht hebben kunnen uitoefenen, maar eveneens de nog veel belangrijker vraag, wát het blad dan eigenlijk wel onder "socialisme" en onder "arbeidersmacht" verstaat. De enig mogelijke slotsom is: bepaald iets anders dan wij klaarblijkelijk. En in dat "andere" ligt volgens ons ook de verklaring voor het - in de aanhef reeds door ons geconstateerde - feit, dat er in het denkpatroon van "Spartacus" zoveel van het, voor de oude arbeidersbeweging zo karakteristieke (politieke) idealisme is verweven en terug te vinden.

Niettegenstaande dit alles zouden "Spartacus" en "Daad en Gedachte" -

volgens eerstgenoemd blad - ongetwijfeld (!) gemeenschappelijke opvattingen hebben. De opvattingen zouden - alweer volgens "Spartacus" - zelfs overwegend met elkaar overeenstemmen, afgezien dan van zulk een kleinigheid (!) als bijvoorbeeld een verschillende visie op de geschiedenis van de arbeidersbeweging.

Dat een verschil in visie daaromtrent allerminst als een "kleinigheid" kan worden afgedaan, maar dat een dergelijk verschil onverbreekelijk is verbonden met praktisch alle vraagstukken van de arbeidersstrijd, ja, dat bij dit (erkende) verschil als het ware alle overige, zeer diepgaande (maar door "Spartacus" ontkende) verschillen aan de oppervlakte komen en zichtbaar worden en dat als gevolg daarvan ook over de positie en het werk van groepen zéér verschillend wordt geoordeeld en gedacht, dát heeft "Spartacus" in 't verleden blijkbaar niet begrepen en dat begrijpt het blad nog altijd niet.

Vanuit dat wanbegrip verkondigt "Spartacus" precies het omgekeerde van hetgeen ónze overtuiging is. Het blad schrijft namelijk "dat de wederzijdse verschillen nooit zo'n ellendige scherpte zouden hebben gekregen zonder de diepe depressie-periode in de activiteit van de arbeidersklasse." Ervan afgezien, dat wij in het bestaan van diepgaande meningsverschillen op zichzelf niets "ellendigs" vermogen te ontdekken (noch voor "Spartacus", noch voor ons en eerst recht helemaal niet voor de arbeidersklasse), is onze opvatting deze, dat de verschillen door het zelfstandig optreden der arbeiders ontstaan zijn en daarin hun wezenlijke grondslag vonden. Met het om zich heen grijpen van het zelfstandige arbeidersoptreden zullen zij waarschijnlijk eerder toe- dan afnemen.

Als wij "Spartacus" horen betogen, dat onze wederzijdse opvattingen elkaar veelal dicht benaderen, dan worden wij onwillekeurig herinnerd aan enkele versregels uit Goethe's "Faust":

FAUST: ... "Geschäftiger Geist, wie nah fühl' ich mich dir!"

GEIST: ... "Du gleichst dem Geist, den du begreifst,
Nicht mir!"

Of in vertaling:

FAUST: ... "Bedrijvige geest, jou voel ik me nabij!"

GEEST: ... "Op de geest die jij begrijpt gelijk je,
Niet op mij!"

=====

IN VOORBEREIDING:

De derde (gestencilde) druk van de brochure: "Was de sociaal-democratie ooit socialistisch? Een beschouwing over haar wezen."

Deze brochure rekent grondig af met de legende, dat de sociaal-democratie in haar beginperiode streefde naar een socialistische samenleving; streefde naar arbeidersmacht. Duidelijk toont de brochure aan, dat de sociaal-democratie een beweging was van en behoorde tot de burgerlijke maatschappij en op kritieke momenten altijd de zijde der bourgeoisie koos en zich stelde tegenover strijdende arbeiders.

Wie de brochure nog niet in zijn bezit heeft, zal deze nieuwe uitgave kunnen bestellen. De verschijningsdatum zal nader bekend worden gemaakt.

D E 1 U U R S T A K I N G B I J F O R D
V A N D E I N D U S T R I E B O N D - N V V .

Wat hieronder volgt is een passage uit de brochure "Het Ford-systeem of de lopende band aan de macht", uitgave van de Bedrijfs-groep Amsterdam. Het is een aardige brochure, ook al staat er niet zo heel veel in dat nieuw of opzienbarend is. De inhoud ontstond uit gesprekken, waarin arbeiders van de Ford-fabriek mededelingen verstrekten over hun dagelijkse ervaringen. Die gesprekken werden opgenomen op de band en later uitgetypt. De lezers hebben dus te doen met een relaas van Ford-arbeiders zelf. Dat relaas wordt voorafgegaan door een inleiding en gevolgd door een nawoord. Die bladzijden zijn kennelijk niet door arbeiders geschreven. Afgezien van een paragraaf over ziekteverzuim, spreekt er min of meer de bedoeling uit aan arbeiders te vertellen hoe of ze nu eigenlijk wel moeten strijden. Van de hier bedoelde gedeelten distanciëren wij ons volledig. Ze verraden een totaal andere opvatting dan de onze. De band is uitermate slordig uitgetypt. Iedere bladzijde van het boekje wemelt van de tikfouten. Die ont-siering is betreurenswaardig omdat daardoor afbreuk wordt gedaan aan het geheel. Het volgende, kort gehouden, fragment spreekt zo voor zichzelf, dat het - veronderstellen wij - toch wel belang-stelling voor het geschrift zal wekken. De prijs ervan bedraagt f 3,50 exclusief f 1,10 verzendkosten. Het boekje kan worden be-steld bij het adres N.Z. Voorburgwal 22, Amsterdam-C., tel. 020-250695.

DE BONDSSTAKING: solidariteit met de hoogovens. Ter gelegenheid van het proces tegen de industriebonden hebben die dus hier en daar stakingen van 1 uur of zo georganiseerd. Daartoe was er overal in het bedrijf een op-roep opgehangen over een bondsvergadering, op de Henri Polaklaan. En er be-stond vrij veel sympathie voor, vanwege de c.a.o. en het staken, en nu ging er eindelijk wat gebeuren. En toen zijn Piet en ik er heen gegaan. Van onze afdeling waren we de enigen. Een paar jongens konden niet, die hadden n.l. school, maar we moesten ze maar precies vertellen wat er gebeurd was. In tegenstelling tot andere bondsvergaderingen was er inderdaad een vrij grote groep van Ford aanwezig, een stuk of dertig. Ik heb er een keer een stuk of 15 gezien, en een keer vier. Maar nu waren er ook een paar lui uit de fabriek, wat meer lui die ik kende.

Toen heeft er eerst een bondsman, een jonge goser die niet onze vaste man is, een heel langdurig verhaal gehouden over het centraal akkoord en het arbeidsvoorwaardenbeleid; het centraal akkoord, dat eerst was afgewe-zen en daarna toch was aangenomen; met andere woorden: we moesten dus blij-ven binnen de 3%. Maar nu dus de hoogovens; de hoogovens, een speerpunt en weet ik veel, en nu vroeg men onze solidariteit.

En toen kwam de secretaris van de ondernemingsraad, NVV-er, en die zei, dat we nog wel niet wisten wat ervan zou gaan komen, maar hij zat met

een probleem. Hij wist nog niet of we nu een uur, of langer, of wat ook zouden gaan staken, maar.... En hij lulde er maar omheen. Maar toen bleek dat er een investeringsbeslissing op stapel stond over de bouw van de truck-fabriek, en nou was men bang dat Ford-Europa dat zou terugdraaien. Nietwaar, wij hadden altijd de naam van stakingsvrij en daar hadden we dan die investering aan te danken. En dat zou dan nu in gevaar kunnen komen, en daarmee de werkgelegenheid, en de promotiekansen die hierdoor zouden toenemen, en de kans op beter werk....

Enfin, dat werd vanuit de zaal toen wel enigszins bestreden, van dat ze in Engeland toch maanden staakten en zo. En net toen het wat moeilijk begon te worden arriveerde onze man van de bond. Een enorme ouwehoer is dat, onze vaste vrijgestelde, die over Ford en Fokker gaat. Van Fokker weet hij dan nog wel wat af, maar van Ford weet hij geen moer. Hij wist niet eens dat de wachtdag bij ziekte bij ons was afgeschaft. Daarvan was hij niet op de hoogte.

En toen legde men dus kort onze man het dilemma uit. En toen zei die, dat hij niet wist wat men allemaal zo besproken had, maar.... En toen legde hij nog eens alles uit: over het centraal akkoord en alles. En daar was hij toen een half uur mee bezig, want hij is verschrikkelijk uitvoerig. En tenslotte zei hij, dat het enige dat men van ons vroeg was om een uur te staken. Verder werd niets van ons gevraagd. En daar is hij toen nog een hele tijd over doorgegaan. En hij speelde het zo, dat we dat dan even moesten afspreken. En toen is er daarna over méér staking niet meer gepraat. Ofschoon de secretaris dus eigenlijk bang was, dat men langer wilde staken. Maar dat is door het ingrijpen van onze man - ik weet niet hoe hij heet - volledig onder tafel verdwenen.

En toen bleek het N.V.V. reeds pamfletten te hebben. Sterker: ze hadden zelfs drietalige pamfletten. Het waren landelijke pamfletten en daar stond iets over grimmige strijd bij de hoogovens en dat het hard tegen hard ging en voor een inkomensnivellering en dat er een eind moest komen aan de inkomensverschillen en dat soort dingen. Allemaal kreten. En dat gevraagd werd om in elk bedrijf prikacties te organiseren. Die werden uiteraard niet betaald. Het N.V.V. had ze natuurlijk best kunnen betalen, maar dat was te moeilijk. We moesten het zelf organiseren en zelf betalen.

Onze man twijfelde toen of het ons wel zou lukken en of we het bedrijf wel plat zouden krijgen. Toen werd hem uitgelegd, dat we dat een maand terug ook al hadden gedaan, zonder bond en zonder wat, dus dat hij daar niet bang voor behoefde te zijn. Toen werden de pamfletten uitgedaald. Iedereen kreeg een pak mee. Die moest daar uitdelen en die daar; en hoe we dat dan moesten doen, in de bussen en zo en dat werd min of meer door de mensen in de zaal zelf georganiseerd. Ik heb ook een zootje meegekregen. Maar de volgende ochtend zag ik het niet meer zo zitten. Toen bekeek ik ze nog eens en toen vond ik het toch eigenlijk een beetje een slecht pamflet. Nee, toen heb ik ze de bus ingedouwd en gezegd: deel ze zelf maar uit. Ik ben er niet meer mee gaan staan. Ik dacht opeens: hé, voor welk karretje heb ik me nou laten spannen?

Die pamfletten in die bussen dat sloeg achteraf helemaal nergens op. Want de mensen van de ondernemingsraad stonden gewoon voor de poort van het bedrijf met die dingen en met een enorm groot bord voor de portiersloge met "Heden tussen 2 en 3 uur wordt niet gewerkt". Dat was nogal makkelijk. Er waren ook Spanjaarden die zeiden: Als dat zo gemakkelijk georganiseerd kan worden dan zit d'r een luchtje aan. Maar de bedrijfsbewaking verzette zich

niet, ook wel omdat ze het er niet mee oneens waren. Het was ook vrij ongevaarlijk. Het was allemaal een beetje belachelijk, dat ze die pamfletten op die vergadering hadde gegeven om uit te delen, als iedereen ze toch bij de poort kreeg. Maar om 8 uur wist iedereen dat er gestaakt zou worden. En ik ben niemand tegengekomen die zei: ik doe niet mee.

Die ochtend heeft Peters, de personeelschef, een briefje naar alle voorlieden gestuurd, dat ze de namen van alle stakers moesten noteren. Om kwart voor elf werden alle voorlieden bij de chef geroepen en toen is daar kennelijk heibel ontstaan, want om half twaalf kwamen ze pas terug. En aangezien bij ons alleen de voorman de band aanzet en de arbeiders daar niet veel sjoegem in hebben, is de band tot half twaalf stil blijven staan. Toen hadden we dus ook meer dan een half uur gestaakt, dat herinner ik me nog. En dat kreeg je wel doorbetaald.

Die voorlieden schijnen gezegd te hebben: "We hebben net een week eerder een grote vergadering gehad over werkoverleg, dat nou net zo'n beetje van de grond kwam, en over inspraak. Maar als er nu zoiets van hen gevraagd werd, dat ze tijdens een staking met een lijst moesten rondgaan en moesten vragen: staak jij, en staak jij en jij, en zo, dan was hun positie wel definitief pleite en dan konden ze helemaal niks meer bereiken bij de arbeiders." Peters wilde doorzetten. Maar dat is ingetrokken omdat het kader er niet aan wilde.

Nou goed, toen lag om 2 uur de fabriek dus stil. De meeste mensen zaten gewoon of liepen wat rond en de voorlieden liepen vriendelijk wat rond te wandelen en deden ook niets. En ze hebben de band stilgezet. Ze hebben hem eerst nog twee minuten laten lopen en toen stond hij stil. Er schenen op enkele afdelingen enkele personen te zijn die doorwerkten. Bij de technische dienst heeft de helft doorgewerkt. Er waren daar een paar lui principiël tegen. Maar bij ons werkte niemand.

Na een half uur begon men zich een beetje te vervelen. Dat is typerend natuurlijk. Toen gingen we hier en daar een beetje rondwandelen en met wat andere lui praten. Om 3 uur zijn we weer aan het werk gegaan. Een beetje zo van: hè, hè, het is voorbij. Het was natuurlijk wel leuk, maar er gebeurde niet veel. Als dat een dag gaat duren, dan zie je wat een bondsstaking is. Want er wordt niets van je verwacht, behalve dat je het werk stillegt....

=====

L O S S E K A N T T E K E N I N G E N B I J

E E N S T A K I N G S V E R S L A G

Nadat wij, laat in de herfst van het vorige jaar, het lijvige verslag in ons bezit kregen, dat de groep "Arbeidersmacht Antwerpse Haven" heeft samengesteld over de ruim acht weken durende staking van de Belgische dokwerkers in het tweede kwartaal van 1973, zijn wij niet tot een bespreking van dat geschrift gekomen. Daarvoor zijn diverse oorzaken aan te wijzen. De voornaamste is wel deze, dat op dat moment de strijd van de mijnwerkers in

Groot-Brittannië het grootste deel van onze aandacht opeiste. Er is echter alle reden om toch nog enkele losse kanttekeningen bij dat stakingsverslag te plaatsen, nu het Zwitserse blad "Materialien zur Intervention" zijn zojuist verschenen septembernummer vrijwel geheel met een - overigens verkorte - vertaling van het bewuste rapport heeft gevuld 1).

Alvorens daartoe over te gaan een paar inleidende opmerkingen. De naam "Arbeidersmacht Antwerpse haven" zal onze lezers waarschijnlijk terstond doen denken aan twee andere groepen met soortgelijke namen. We bedoelen de groep "Arbeidersmacht Rotterdamse haven", die zoals bekend een rol heeft gespeeld tijdens de Rotterdamse havenstaking van 1970, alsmede de Belgische groep "Mijnwerkersmacht", die activiteiten ontplooid in de maanden januari en februari van datzelfde jaar tijdens de staking in het kolenbeken van Belgisch Limburg.

Tussen "Arbeidersmacht Rotterdamse haven" en "Arbeidersmacht Antwerpse haven" bestaan zéér grote verschillen. De zich aldus noemende Rotterdamse groep bestond praktisch uit leden van het zogenaamde "Marxistisch-Leninistisch Centrum Nederland", dat wil zeggen: uit Maoïsten. "Arbeidersmacht Antwerpse haven" daarentegen is géén Maoïstische groep. Integendeel. Zowel tegende in de "Revolutionaire Arbeiders Liga" (R.A.L.) georganiseerde Belgische Trotskisten, als tegende groep van "AMADA" ("Alle macht aan de arbeiders"), waarin de Belgische Maoïsten verenigd zijn, heeft "Arbeidersmacht Antwerpse haven" met grote scherpte stelling genomen, evenals trouwens tegen de officiële Belgische Communistische Partij.

Tussen "Arbeidersmacht Antwerpse haven" en de groep "Mijnwerkersmacht" die destijds in Belgisch Limburg optrad, zijn de verschillen minder in het oog springend. Hoewel de opvattingen van deze twee groepen stellig niet identiek zijn, heeft het (Franstalige) Belgische blad "Liaisons" toch, wat het optreden betreft, een zeker parallel geconstateerd. "Liaisons" deed meer. Het blad schreef 2), dat:

"Arbeidersmacht Antwerpse haven er veel toe heeft bijgedragen, de Communistische Partij en andere soorten van Leninisten te ontmaskeren, maar dat dit gebeurde op een wijze, die overeenstemde met de praktijk van de groepen die gecritiseerd werden, aangezien Arbeidersmacht zich tot spreekbuis van de strijdende arbeiders maakte zonder dat die arbeiders de groep als hun spreekbuis hadden aangewezen."

Wij hebben de indruk, dat met deze kritiek van "Liaisons" de spijker op zijn kop werd geslagen. Waarop die indruk berust zal de lezer aanstonds duidelijk worden uit onze opmerkingen over het verslag.

Van dat verslag moet allereerst worden vastgesteld, dat het zeer gunstig afsteekt bij vrijwel alle overige verslagen die omtrent de dokwerkers-

-
- 1) "Materialien zur Intervention", Nr. 8, September '74. Het blad is een voortzetting van het Zwitserse blad "Klassenkampf". Het beoogt een soort van discussie-orgaan te zijn, dat door het publiceren van allerhand materiaal, een basis tracht te leveren voor de theoretische ontwikkeling van diverse groepen. In eerste instantie is daarbij wel gedacht aan de Italiaanse groep "Potere Operai" en de Duitse groep "Wir wollen alles", waarmee de Zwitserse uitgevers nauwe bindingen hebben.
 - 2) "Liaisons", juni 1973, Nr. 21, blz. 25.

stakingen in Gent en Antwerpen zijn uitgebracht. Ofschoon wij aan het verslag in het genoemde nummer van "Liaisons" de voorkeur geven, moet ronduit erkend worden, dat het door "Arbeidersmacht Antwerpse haven" gepresenteerde chronologische overzicht van de tussen 9 april en 5 juni 1973 gebeurde feiten véél uitvoeriger is dan het chronologisch overzicht van "Liaisons". Het is voorts de grote verdienste van het verslag van "Arbeidersmacht", dat het geen spaan héél laat van de mythen die R.A.L., AMADA of de Belgische Communistische Partij omtrent de strijd van de dokwerkers hebben verbreid. Wie ooit geloof mocht hebben gehecht aan de Trotskistische legende, dat de R.A.L., of aan de Maoïstische legende, dat AMADA in de dokwerkersstaking een belangrijke rol zou hebben gespeeld, wordt door lezing van dit verslag van "Arbeidersmacht" wel grondig van zijn geloof genezen. Behalve natuurlijk wanneer hij of zij, alvorens zich er in te verdiepen, de gekleurde bril met oogkleppen (made in Russia of made in China) heeft opgezet, waardoor deze groepen nu eenmaal de wereld plegen te bekijken. Maar dat soort lieden laten we buiten beschouwing.

Wat de Belgische Communistische Partij betreft, het verslag van "Arbeidersmacht" verheelt niet, dat zij inderdaad een sterke invloed heeft uitgeoefend. Tegelijkertijd echter laat "Arbeidersmacht" er geen twijfel over bestaan, dat het een verderflijke invloed was, die de stakende arbeiders zeer noodlottig is geworden.

Wat een sympathieke indruk maakt is de volstreekte afwezigheid van iedere poging om een heldhaftige schildering te leveren of de eigen rol, terwille van de politieke bluf, te overdrijven. Het optreden van "Arbeidersmacht" wordt ronduit als zéér, zéér bescheiden getekend; er wordt sterk de nadruk gelegd op alles wat de arbeiders zélf hebben verricht buiten iedere groep of organisatie om. Tegelijkertijd echter worden onomwonden alle aarzelingen en zwakheden vermeld, waarvan diezelfde, spontaan ten strijde getrokken arbeiders blijk gaven. Juist uit hun zwakheid bijvoorbeeld verklaart de groep "Arbeidersmacht" het, dat de C.P. in staat bleek uit háár creaturen een "stakingscomité" samen te stellen en dat als hét stakingscomité aan de arbeiders op te dringen.

Over de eigen rol van "Arbeidersmacht" zegt het verslag, dat de groep weinig op de voorgrond is getreden, omdat zij ervan overtuigd is, dat de arbeiders hun strijd zélf moeten voeren. Die overtuiging wordt op méér dan één plaats in het verslag nadrukkelijk geformuleerd.

Niet slechts tegen politieke organisaties als de C.P. of de Belgische Werklieden Partij, niet slechts tegen groepen als R.A.L. of AMADA trekt het verslag van leer, het neemt óók met grote scherpste stelling tegen de vakbeweging. De vakbonden worden in het verslag "de beste steunpilaren en verdedigers van het kapitalisme" genoemd en "Arbeidersmacht" bestrijdt óók de illusie, dat "de vakbondsapparaten door de arbeiders veroverd (zouden) kunnen worden." Dat steekt wel bijzonder scherp af van groepen als AMADA of RAL, die dergelijke illusies wél koesteren en daarop ook hun propaganda afstemmen, evenals de C.P.

Juist echter naar aanleiding van deze kritische instelling van "Arbeidersmacht Antwerpse haven" rijzen er bij ons een aantal vragen. Waarom - als "Arbeidersmacht" niet gelooft aan de mogelijkheid van een verovering van de vakbondsapparaten door de leden - is de groep aangesloten bij een organisatie als het "Groot Arbeiders Komitee", waarbinnen over dit punt beslist anders wordt gedacht? "Arbeidersmacht" zou ons kunnen antwoorden, dat er bepaald niet door iedereen binnen het Groot Arbeiders Komitee een andere op-

vatting wordt gehuldigd; dat er ook groepen bij aangesloten zijn, die evenals "Arbeidersmacht" een "ombuiging" van het vakbondsbeleid voor volstrekt onmogelijk houden. De tegenwerping is formeel juist, maar niettemin in onze ogen toch niet helemaal overtuigend. Dat komt, doordat naar onze overtuiging de kritiek van "Arbeidersmacht" op de vakbeweging op een zwak fundament rust. De zwakte van dat fundament treedt op diverse plaatsen in het verslag tevoorschijn.

"Arbeidersmacht" beschouwt de vakbeweging niet als een instituut van de burgerlijke maatschappij, dat krachtens zijn functie in de kapitalistische samenleving - het organiseren van de verkoop van de arbeidskracht tegen de marktprijs van het ogenblik - de hoedster der bestaande orde is, maar wijt integendeel de arbeidersvijandige houding van de bonden aan hun bureaucratie en aan de puur burgerlijke positie van de leiders. Met andere woorden: "Arbeidersmacht" verklaart niet het optreden van de leiders uit het wezen van de bonden, maar omgekeerd het optreden van de bonden uit het karakter van leiders en apparaten. Vandaar dan ook dat "Arbeidersmacht" verkondigt, dat "de vakbeweging niet meer (door ons onderstreept - D. & G.) een instrument van de arbeiders is". Dat is niet onze opvatting.

Tegen mensen, die er - gelijk bepaald niet weinigen doen - naar streven de vakbeweging, zoals zij het uitdrukken, weer tot datgene te maken "wat zij eenmaal was", zeggen wij, dat de vakbeweging krachtens haar wezen van meet af aan op de bodem van de burgerlijke maatschappij gestaan heeft en altijd een instrument van het kapitalisme is geweest. Wie, zoals "Arbeidersmacht" in zijn verslag, beweert dat "de vakbonden niet meer dát zijn wat zij eenmaal waren", kan zich licht horen toevoegen, dat daaruit dan logischerwijze volgt, dat zij dat weer moeten worden! Wij zijn er in geïnteresseerd te weten, waarmee "Arbeidersmacht" op dergelijke toevoegingen zou willen antwoorden.

Van geheel andere aard zijn onze kanttekeningen bij dat deel van het verslag, dat het opschrift "Bemerkingen rond de staking" heeft gekregen. "Arbeidersmacht" komt daarin allereerst over het door de C.P. gevormde stakingscomité te spreken, waarvan - volkomen terecht - wordt opgemerkt, dat het geen écht stakingscomité, géén stakingscomité van de arbeiders zélf is geweest en uitsluitend werd gevormd om de vorming van een werkelijk onafhankelijk en zelfstandig stakingscomité te verijdelen. Als "Arbeidersmacht" dan echter tevens aan dat "stakingscomité" (van de C.P.) verwijt, dat het "geen duidelijke richtlijnen en informaties aan de arbeiders verstrekte, dat het niet vooraan ging in de strijd, de dokwerkers niet aanmoedigde, de problemen niet duidelijk voor ogen stelde en de successen en nederlagen niet grondig onderzocht, niet alle mogelijkheden van alle kanten overwoog...", dan kunnen wij ons niet aan de indruk onttrekken, dat "Arbeidersmacht" over taak en werkwijze van een strijdcomité van de arbeiders zelf, toch heel anders denkt dan wij. De schildering die "Arbeidersmacht" ons biedt, is het portret van een "stakingscomité", dat de groep weliswaar door de arbeiders zélf gekozen wil hebben, maar dat zich daarna toch als een vreemd, buiten de strijdende arbeiders staand lichaam dient te gedragen. Het beeld dat voor ons oprijst is dat van een aanwijzingen gevende voorhoede, niet dat van een werk-comité.

Wij zien het niet als de taak van een werkelijk, door strijdende arbeiders zélf gevormd stakingscomité dat die naam verdient, de arbeiders te in-foemeren. Integendeel! Niet het comité informeert de arbeiders, maar omgekeerd, de arbeiders informeren hun comité. Onjuist zou het ook zijn om te menen, dat een dergelijk comité de taak zou hebben om informatie, die het

van een deel der stakers ontving aan andere stakers door te geven. Informatie geschiedt niet dóór het comité, maar binnen het comité, waar vertegenwoordigers van - om bij het voorbeeld van een havenstaking te blijven - het ene deel van de haven de vertegenwoordigers van de overige delen ontmoeten om in gezamenlijk overleg beslissingen te nemen, die op deze wijze niet de beslissingen van het comité zijn, maar van allen. Om dat des te zekerder te bewerkstelligen zullen ook stakersvergaderingen noodzakelijk zijn, aangezien niemand en evenmin enkelen, zélf niet een comité, ook al is het dan werkelijk van onder op gekozen, de zware verantwoordelijkheid voor zoiets serieus als een staking kan dragen. Dat kunnen alléén alle betrokken arbeiders samen.

Als een staking zó gevoerd en georganiseerd wordt, dan past ook niet meer het beeld van een stakingscomité dat de arbeiders "moed" zou behoeven in te spreken. De moed is er en zij wordt daaruit gevoed, dat de wijze van organiseren van de strijd er geen twijfel over laat bestaan, dat men samen, schouder aan schouder staat! Een stakingscomité van de arbeiders zélf, heeft geen andere taak dan de opdrachten uit te voeren, die het ontvangt van de strijdende arbeiders.

Natuurlijk is de kritiek van "Arbeidersmacht" op het door de C.P. beheerste "stakingscomité" voor een goed deel juist. Dat de door dit "communistische stakingscomité" aangeheven leuze: "Vervliet (bureaucraat van de transportarbeidersbond) moet weg!" geen enkele zin heeft, onderschrijven wij volledig. Maar wanneer "Arbeidersmacht" vervolgens constateert, dat een dergelijke leuze verzuimt de "corrupte structuren" der vakbeweging bloot te leggen, dan zeggen wij: het gaat niet om de corrupte structuren van de vakbeweging, maar om haar kapitalistische functie! Dat de vakbeweging met het kapitaal samenwerkt vloeit uit die functie, uit haar wezen voort en duidt niet op corruptheid. Wie dat beweert, zegt eigenlijk met zoveel woorden, dat het met niet-corrupte leiders allemaal beter zou gaan. Ziedaar wederom een symptoom van de illusie, die naar ons gevoel - allerlei goede inzichten ten spijt - toch bij "Arbeidersmacht" is blijven leven.

=====

K W A R T E E U W C H I N E S E V O L K S R E P U B L I E K :

T H E A T E R M E T V U U R W E R K

Op de eerste oktober was het precies 25 jaar geleden, dat de legers van Mao Tse-toeng en Lin Piao over de Jangtze trokken en er een einde kwam aan het bewind van de Kwo Min Tang onder generalissimo Tsjang Kai-sjek. De burgerlijke revolutie in China, die na vergeefse pogingen in de vorige eeuw in 1911 eidelijk was uitgebroken, kwam daarmee, een halve eeuw na de val van de Mandsjoe-heerschappij, in haar definitieve fase. Aldus werden de historische ontwikkelingen van de herfst van 1949 ook gekarakteriseerd door Mao zelf. Hij sprak over de voltooiing van de burgerlijke omwenteling. In China leek zij, evenmin als in Rusland, op het klassieke voorbeeld van de Franse aan het einde der 18e eeuw. De overwegend agrarische produktieverhoudingen, de zwakte der Chinese bourgeoisie, de geringe getalssterkte der Chinese arbeidersklasse, dat alles leidde ertoe, dat de omwenteling in

China tenslotte maar met één enkele andere kon worden vergeleken: die welke in het Rusland van 1917 de bolsjewiki aan het roer bracht, die koers zetten naar het staatskapitalisme, ofschoon zij voorgaven naar het socialisme te koersen.

Wat in Rusland het geval was geweest herhaalde zich in China uit overeenkomstige maatschappelijke oorzaken. De Chinese Volksrepubliek die een kwarteeuw geleden werd gesticht presenteerde zich al spoedig als een "socialistische staat" en trachtte, evenals het de woordvoerders van haar Russische voorbeeld hadden gedaan, de wereld wijs te maken dat meerwaardeproductie (productie op de grondslag van de loonarbeid dus) ophield meerwaardeproductie te zijn, indien er maar een andere naam aan werd gegeven. Wat China sindsdien te aanschouwen gaf, was geenszins het socialisme, maar een socialistische komedie. Achter het masker dat de voor het voetlicht tredende figuren hadden opgezet verborgen zich maar kwalijk hun wérkelijke drijfveren en belangen.

Geheel in overeenstemming met dit alles heeft de feestelijke herdenking van de stichting der nieuwe staatskapitalistische republiek op het Tien Anmen-plein in Peking het karakter gekregen van een theaterstuk met vuurwerk tot besluit. De opera van Peking, het Chinese Danstheater hebben er diverse stukken opgevoerd, waarvan er één "De rode lantaarn" heette. De gehele voorstelling, waardig tegenstuk van het tiende partijcongres van het vorige jaar, werd van officieel Chinese zijde aangeduid als "de schittering van de honderd bloemen". Maar noch hun schittering, noch het Bengaalse licht boven Pekings verboden stad heeft een ander licht kunnen werpen op het harde sociale feit, dat de arbeiders in China, evenmin als wáár ter wereld ook, géén zeggenschap hebben over de produktiemiddelen. De koers van het Chinese schip (van staat) is een andere geweest dan de grote roerganger Mao het zich in de bergen van Jenan heeft gedroomd en velen van zijn enthousiaste volgelingen het zich nog altijd dromen. De vooruitgang die de Chinese omwenteling gebracht heeft is uiteraard even groot - verhoudingsgewijs nog groter wellicht - dan de vooruitgang die élke burgerlijke omwenteling heeft bewerkstelligd. Wie deswege gelooft dat haar beroemde "lange mars" naar het socialisme voerde, heeft nog altijd niet begrepen, dat wat dat betreft, haar "rode lantaarn" niet meer is dan een dwaallicht.

=====

VERANTWOORDING VAN DE VOOR "DAAD EN GEDACHTE

BINNENGEKOMEN GELDELIJKE BIJDRAGEN

(2e en 3e kwartaal 1974)

A.B. te A. f 10.-; C.J.B. te A. f 98.-; B.v.B. te M. f 65.-; C.v.d.B. te A. f 10.-; A.G. te R. f 10.-; C.H. te A. f 35.-; W.v.H. te V. f 50.-; N. N. te A. f 10.-; G.C.J.K. te N. f 15.-; H.M. te O. f 25.-; J.H.M. te H. f 35.-; K.N. te B. f 10.-; R.v.d.M. te B. f 25.-; A.C.N. te D. f 10.-; M.N. te d.H. f 40.-; G.A. d. P. te B. f 60.-; E.U. te T. f 15.-; M.A.V. te A. f 50.-; F.L.V. te L. f 25.-; T. d. J. te A. f 50.-; M.J.W. te A. f 22,50. Totaal f 670,50.